

1. Valikõppeaine kirjeldus

Pärnu Kristliku Erakooli valikõppeainete nimekirja lisandub õppeaine *“Draamaõpetus”* teise kooliastme 4. klassis ühe ainetunnina nädalas. Draamaõpetus toetab kõikide teiste ainete õppimist. Selles kasutatakse teatrivahendeid ja draamatehnikaid õppija loovuse, suhtlemisoskuste ja ettevõtlikkuse arendamiseks ning inimsuhete mõistmiseks. Õpilased õpivad verbaalsete ja mitteverbaalsete draamatehnikate kaudu väljendama oma ideid, mõtestama inimsuhteid, kavandama loovalt draamakeskkondi, tegutsema erinevates situatsioonides ning hindama enese ja teiste toimetulekut kujutletavates olukordades. Koostöine draamategevus toimib kui sotsiaalne laboratoorium, kus on võimalik arendada elulisi oskusi ja võimeid: empaatiat, sallivust, koostöö-, läbirääkimis-, eneseväljendus-, enesekehtestamis- ja refleksioonioskusi, pingetaluvust ja kriitilist mõtlemist.

Draama kaudu saab turvaliselt käsitleda õppijaile olulisi tundlikke teemasid ja harjutada erinevaid sotsiaalseid situatsioone. Draama kui kunstivorm kujundab väärtushinnanguid, toetab õpilase kultuurilist identiteeti, ettevõtlikkust ja vastutuse võtmist kodanikuna. Draamaõpetuses väärtustatakse protsessi, mitte lõpptulemust. Oluline on, et lisaks igas tunnis antavale tagasisidele reflekteeriks õpilane draamaõpetuse kursuse lõppedes kogu õppeprotsessi, sh enese panust ühisloomesse ja koostööoskust kaaslastega. Samuti reflekteerib protsessis osaleja enese toimetulekut, arengut ja saavutusi draamakursusel. Selleks kasutatakse loovtegevuslikke refleksioonimeetodeid: hetke märkimist, pilditehnikat, elavat skulptuuri jne.

Draamaõpetus arendab olulisi õpipädevusi: kuulamisoskust, oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist, suulist ja füüsilist eneseväljendust. Enesemääratluspädevuse ja ettevõtlikkuspädevuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse õpilaste igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, seisukohavõtu ja lahenduste otsimisega. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine rühmatöodes, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust.

Suhtluspädevuse kujunemist toetavad:

- o suulise suhtlemisoskuse arendamine;
- o suhtluspartneriga arvestamise;
- o sobiva käitumisviisi valik;
- o oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskus.

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega:

- o emakeel – mälu treening ja diktsiooni arendamine; väljenduslikkus ja esinemisjulgus;
- o kirjandus – kirjalike tekstide verbaliseerimine, analüüs ja läbimängimine (jutud, draamatekstid, luuletused jms);
- o liikumisõpetus – koordinatsioon ja kehalise aktiivsuse kujundamine;

- o ajalugu – inimese käitumine ja mõtteviis erinevatel ajastutel;
- o inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus – erinevate rollide võtmine, olukordade läbimäng, probleemõpe;
- o kunstiõpetus, tehnoloogia ja käsitöö – kostüümielementide kasutamine, rekvisiidid ja lavakujunduselementide kasutamine;
- o muusikaõpetus – muusika kasutamine erinevates loovülesannetes.

Draamaõpetuses omandatud oskusi saab kasutada eelkõige muusikaõpetuses, eesti keeles ja kirjanduses, võõrkeeltes, inimeseõpetuses, ajaloos, ühiskonnaõpetuses, kehalises kasvatuses. Läbivate teemade rakendamine. „Väärtused ja kõlblus“ ning „Kultuuriline identiteet“ on ainevaldkonna eriomased teemad, mida käsitletakse läbivalt. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ eesmärgiseadega on kooskõlas kõik ainevaldkonnas taotletavad pädevused: õpipädevus, suuline eneseväljendusoskus, kehakeele kasutamine. Arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, suutlikkust oma arvamust kujundada ja väljendada ning probleeme lahendada. Õppetegevus võimaldab õpilasel märgata oma ainespetsiifilisi kalduvusi ning arendada loomevõimeid. Läbivate teemade „Keskkond ja jätkusuutlik areng“ ning „Tervis ja ohutus“ käsitus taotleb õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, keskkonnateadlikuks, vastutustundlikuks ning tervist ja turvalisust väärtustavaks inimeseks. Läbiva teema „Teabekeskkond“ käsitlemine ainevaldkonna õppeainetes hõlmab eri allikatest (sh internetist) teabe hankimist, selle kriitilist hindamist ja kasutamist erinevates harjutustes.

1.2 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Teadmised: õpilane mõistab draama kui kunstiliigi toimimise põhimõtteid, tunneb erinevaid draamatehnikaid ja eakohasel tasemel teatriterminoloogiat. Oskused: Õpilane arendab draamatehnikate kaudu sotsiaalseid oskusi, eneseväljendust ja loovust ning arusaamist inimsuhetest ja ühiskonnast.

Hoiakud: õpilane väärtustab loomingulist koostööd, ideede paljusust ja võtab vastutuse tulemuse eest.

Draamaõpetuse valikõppeaine õppimisel õpilane:

- o rakendab oma ideid individuaalses ja ühistegevuses, väärtustab enese ja teiste loovust;
- o tunneb erinevaid draamatehnikaid ja kasutab neid sotsiaalse tegelikkuse tundma õppimiseks ja sellega toime tulemiseks;
- o tunneb oma individuaalseid füüsilisi ja psüühilisi ressursse, teab oma tugevaid ja nõrku külgi, arendab oma kehakeelt ja eneseregulatsiooni oskusi;
- o osaleb sotsiaalsetes tegevustes, julgeb võtta vastutust;
- o arendab oma esinemisoskusi: teeb ennast publikule nähtavaks ja kuuldavaks ning oma sõnumi arusaadavaks;
- o mõistab draama kui kunstiliigi toimimise põhimõtteid, tunneb teatriterminoloogiat ja annab ausat, konstruktiivset ja heatahtlikku tagasisidet teiste sooritusele.

1.3 Õppekeskkond

Sotsiaalne õppekeskkond

Draamatundides taotletakse tavatundidest erinevalt õppijate suuremat füüsilist liikuvust, emotsionaalset aktiivsust ja loovat panustust. Õpilaste hääleline ja kehaline eneseväljendus on oodatud, improvisatsioonitehnikad avavad õppijate spontaansust ja loovust. Et luua turvalist õhkkonda, tuleb grupil õppeprotsessi jooksul õppida üksteist kuulama, üksteisega arvestama, et koos tulemuslikult õppeprotsessi kujundada.

Õpetaja suunab draamategevusi sageli interaktiivselt ja töötab selles suunas, et anda autoriõigus järk-järgult üle õppijatele, kes saavad rühmatöodes oma ideid sõnastada, tegevustesse vormida ning teistele esitada. Draamaprotsess ise on kaasav ja eeldab aktiivset osalemist. Teatritehnikad ja vahendid pakuvad õppijatele mitmel tasemel osalusvõimalust. Iga osaleja võib õppeprotsessis valida endale sobiva rolli, mil määral ja kuidas panustada.

Draamatundides töötatakse grupikeskselt ja tihti ringis. Pidevalt grupiga läbi rääkides liigub õpetaja ühistevõime reeglite kollektiivse jälgimise ehk iseorganiseerumise suunas. Grupis õppimine on ühtlasi demokraatia õpe – õppekeskkond annab võrdsed võimalused eneseväljenduseks ning taotleb igatüüpi panustust ning vastutust. Nii õpetaja kui ka õppijad reflekteerivad õppeprotsessi läbivalt kavandamise faasis, tegevuse kestel ja tegevuste järel. Õppijate tagasiside õppeprotsessile ja õpetajale on teretulnud. Õpetaja arvestab tegevuste valikul erivajadusi ja kavandab sellest lähtuvalt grupi õppeprotsessi.

Füüsiline õppekeskkond

Tunde viiakse läbi hästi õhutatavas ruumis, kus on võimalik vabalt liikuda ja saab vajaduse korral mööblit ümber paigutada, või kergesti teisaldavate toolide ja laudadega ruumis, kus on ka muusikavõimalused. Draamatundi tulevad õppijad mugavas, liikumist võimaldavas riietuses ja vahetusjalatsites. Mängud ja draamategevus võib kanduda põrandale, mis peab olema puhas ja ohutu.

1.4 Hindamine

Õpilaste hindamisel lähtutakse Pärnu Kristliku Erakooli õppekava üldosas toodud hindamise alustest. Õpilasele tagasiside andmiseks on väga olulisel kohal kujundav hindamine. Ühtki tegevust ei hinnata võimekuse, vaid isikliku arengu baasil. Hinnatavad tegevused ja etteasted tuleb eelnevalt õpilastega koos kokku leppida: stseenides või näidendis osalemine, luule- ja proosateksti esitamine, individuaalsed ülesanded, tunnitöö.

Draamaõpetuse õpitulemuste saavutatuse kohta antakse õpilasele tagasisidet õppeprotsessi käigus, lähtudes õpilase õpiülesannetest. Kokkuvõtvalt hinnatakse õpilase õpitulemusi õppeaasta mõlema poolaasta lõpus, kus ainealaste õpitulemuste saavutamisel on tulemuseks “arvestatud” ehk A või õpitulemuste vajalikul määral mittesaavutamise korral “mittearvestatud” ehk MA.

1.5 Õppesisu ja õpitulemused

Õppesisu ja õpitulemused II kooliastmes:

Teema	Õpitulemused	Õppesisu
Keskendumine ja tähelepanu	○ Organiseerib ennast ruumis. ○ Järgib koostegevuse reegleid. ○ Panustab loovatesse ühistegevustesse.	○ tutvumismängud; ○ ruumimängud; ○ tunnetusmängud; ○ kujutlusmängud.
Kehakeel	○ Häälestub kehaliselt tegevusele ja valmisolekuks draamategevusteks. ○ Väljendab kehakeeles erinevaid meeleolusid ja olukordi. ○ Kujutab olukordi, esemeid ja tegevusi liikumise kaudu. ○ Valitseb oma keha ja häält vastavalt olukorrale.	○ draamamängud; ○ loovliikumine; ○ peegli-harjutused; ○ rütmiharjutused; ○ pilditehnika; ○ jäljendamine; ○ pantomiim; ○ nähtu tõlgendamine ja kirjeldamine; ○ lõdvestumisharjutused.
Töö häälega	○ Kasutab enne suulist etteastet hääleharjutusi selge häälduse ja hea diktsiooni saavutamiseks. ○ Valib kohase hääleregistri ja kõnetempo.	○ hingamisharjutused; ○ artikulatsiooniharjutused; ○ tekstipõhised harjutused; ○ hääleimprovisatsioonid; ○ sõnalised improvisatsioonid.
Improvisatsioon	○ Kuulab ja märkab partnerit ning võtab vastu mängusituatsiooni. ○ Võtab vastu ja arendab teiste ideid, pakub välja oma lahendusi.	○ sõnalised ja sõnatud improvisatsioonid
Lugude jutustamine	○ Kavandab ja jutustab individuaalselt ja rühmas loo. ○ Kujutab loo karaktereid ja tegevusi oma hääle ja kehaga. ○ Loob lugudele sobivaid helitaustu.	○ lugude loomine paaristööna ja rühmiti; ○ helimaastik; ○ jutustamine ja tegevus samal ajal; ○ etüüd; ○ sõnaline ja tegevuslik; refleksioon.
Rolli loomine	○ Täidab erinevaid rolle, tegutseb ja kõneleb rolli seisukohalt. ○ Vahetab rolle ja reageerib paindlikult olukorra muutumisele.	○ rolli improvisatsioonid; ○ tegelaskuju elulugu; ○ protsessdraama; ○ foorumteater.
Töö tekstiga	○ Arutleb teksti sisu ja mõtte üle. ○ Analüüsib tegelaskuju iseloomu ja motiive.	○ luule- või proosateksti tegevuslik analüüs; ○ protsessdraama teksti esitamine etüüd.

Teema	Õpitulemused	Õppesisu
Dramatiseerimine ja stseeni lavastamine	○ Määrab sündmuse, koha, aja ning tegelased. ○ Loob dialoogi või monoloogi. ○ Alustab ja lõpetab stseeni. ○ Loob misanstseeni ja tingliku lavakujunduse.	○ tegelaskujude elulugude kirjeldamine; ○ stseeni pealkirjastamine; ○ etüüd rühmatöö, paaristöö; ○ kirjeldab tehtut ja annab tagasisidet.
Etenduse vaatamine ja analüüs	○ Vaatab õppeaasta jooksul vähemalt ühte teatrietendust. ○ Kirjeldab teatrielamust lavastuse, näitlejatöö, heli-, valgus- ja lavakujunduse kaudu. ○ Arutleb etenduse sisu ja mõtte üle.	○ suuline või kirjalik tagasiside etendusele; ○ oma arvamuse sõnastamine ja argumenteerimine.